

Криворот І.П., магістр, Щербак В.Г., д.е.н., проф.
Київський національний університет технологій та дизайну
**КЛЮЧОВІ СКЛАДОВІ ІНФОРМАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА**

Анотація. У статті розглянуто поняття, сутності та особливості інформаційного менеджменту на сучасному підприємстві, розроблено заходи щодо підвищення забезпеченості інформаційними ресурсами підприємства.

Ключові слова: інформаційний менеджмент; фінансовий стан; управління персоналом; інформаційний простір; інформаційна підтримка; інформаційні потоки; реклама; інформаційні технології; обробка інформації.

Криворот И.П., магистр, Щербак В.Г., д.э.н., проф.
Киевский национальный университет технологий и дизайна
**КЛЮЧЕВЫЕ СОСТАВЛЯЮЩИЕ ИННОВАЦИОННОГО МЕНЕДЖМЕНТА
СОВРЕМЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ**

Аннотация. В статье рассмотрены понятия, сущности и особенности информационного менеджмента на предприятии, разработаны мероприятия по повышению обеспеченности информационными ресурсами предприятия.

Ключевые слова: информационный менеджмент; финансовое состояние; управление персоналом; информационное пространство; информационная поддержка; информационные потоки; реклама; информационные технологии; обработка информации.

Kryvorot I., Scherbak V.
Kyiv National University of Technologies and Design
KEY COMPANIES OF INNOVATIVE MANAGEMENT OF A MODERN ENTERPRISE

Abstract. In the article the concepts, essence and features of information management at the enterprise are considered, measures to improve the security of information resources of the enterprise are developed.

Keywords: information management; financial status; personnel management; information space; information support; information flows; advertising; information technology; information processing.

Постановка проблеми. Становлення інформаційного суспільства супроводжується глобалізацією та соціалізацією діяльності підприємств загалом, а також технократизацією та інтелектуалізацією їхньої діяльності. Сучасні системи інформаційного менеджменту вітчизняних підприємств виявилися значною мірою застарілими та неефективними у нинішніх соціально-економічних умовах. Численні чинники, які раніше вважали малозначущими і не враховували, сьогодні почали істотно впливати на виробничо-господарську діяльність підприємств. Глобалізація підприємницьких мережевих організаційно-виробничих відносин, ускладнення інтелектуалізованих систем комунікацій – визначальні чинники модернізації системи управління підприємства в інформаційному менеджменті, які ще недостатньо досліджені. Отже, тема дослідження є актуальною.

Аналіз останніх публікацій. Сьогодні нагромаджено великий досвід формування системи інформаційного менеджменту підприємств і у теоретико-методологічних напрацюваннях вчених, і у практичній діяльності успішних світових компаній. У науковій літературі велика увага приділяється розробленню нових методів менеджменту в умовах становлення інформаційного суспільства, зокрема особливостям реформування інформаційного забезпечення суб'єктів господарювання. У цьому напрямі відомі праці таких зарубіжних і вітчизняних науковців: І. Ансоффа, І. Адизеса, Р. Акоффа, О. Балана, В. Геєця, В. Герасимчука, В. Гриньової, П. Дойля, П. Друкера, Г. Захарчин, В. Захарченка,

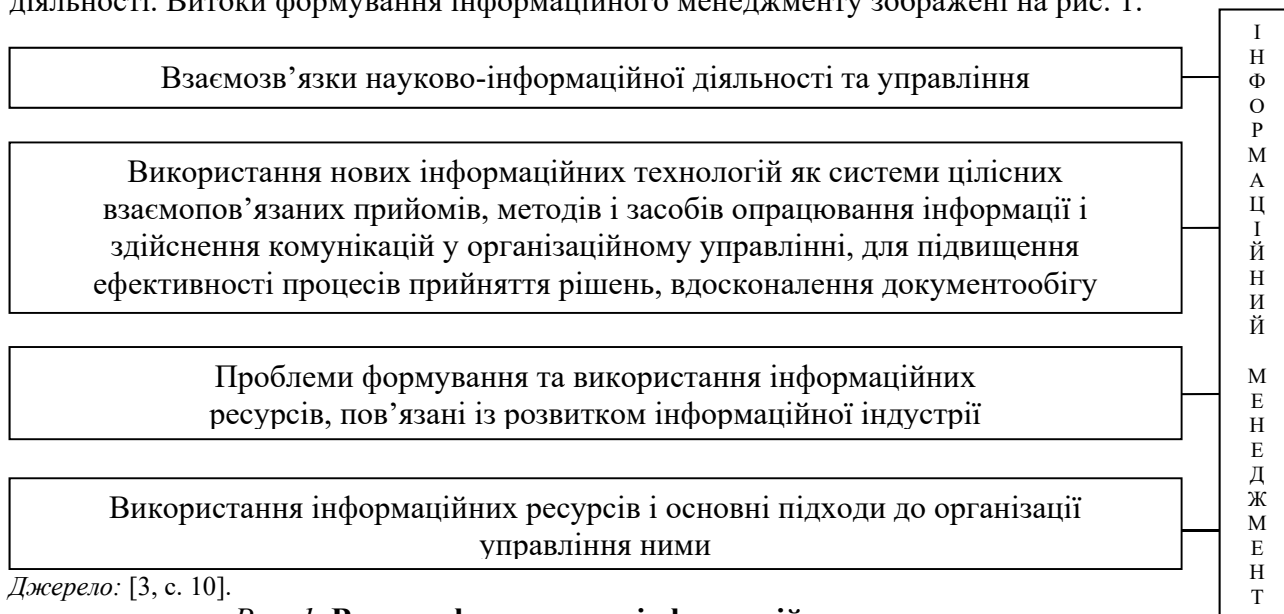
Н. Карачини, Є. Крикавського, О. Кузьміна, Л. Ліпич, О. Мельник, Н. Подольчака, М. Портера, А. Ткаченко, Й. Петровича, І. Скворцова, А. Томпсона, Е. Тоффлера, С. Філіппової, Л. Федулової, Ф. Хміля, Н. Чухрай, І. Яремка, О. Ястремської, Н. Шпака, А. Штангрета та інших.

Разом з цим, теоретико-методологічні та прикладні напрацювання у сфері формування і функціонування менеджменту в інформаційному суспільстві в Україні характеризуються фрагментарністю, недостатнім проникненням у суть змін інформаційного забезпечення сучасних підприємств. Розробленню ефективних теоретико-методологічних підходів до модернізації інформаційного менеджменту істотно перешкоджає конотаційна заплутаність низки понять теорії організації менеджменту через розширення спектра характеристик-показників і критеріїв, зумовлених ініціюванням якісних перетворень управлінських інформаційних систем.

Результати досліджень. Перехід світової економіки в останні десятиліття на якісно новий вид діяльності вимагає від економічної науки теоретичного обґрунтування таких змін, їх осмислення, вивчення якісних характеристик та можливих викликів. Якісно новий вид економічної діяльності – це перехід світового суспільства на нові форми економічної діяльності, в першу чергу – це цифрова економіка. Одним із її різновидів є інформаційна економіка, яка за останні десятиліття розвивається надзвичайно швидкими темпами, охоплює всі галузі економічної діяльності, визначає напрями руху глобальних процесів у світі. Інформаційна економіка формується й на засадах нової інформаційної політики сучасного періоду розвитку, одним із наукових напрямів якого є інформаційний менеджмент. Визначення місця інформаційного менеджменту в складі інформаційної економіки дасть змогу показати зв'язок цих категорій в сучасній економіці та визначити їх вплив на подальший розвиток сучасної економічної науки [1, с. 15].

Інформаційний менеджмент охоплює весь життєвий цикл інформаційних систем – від планування до використання, з метою цілеспрямованого використання інформації як ресурсу. У ньому розглядаються завдання управління інформаційними системами з точки зору фахівців галузі ІТ. Під інформаційним менеджментом буде розумітись весь комплекс питань пов'язаних з управлінням інформаційними системами різних сфер та рівнів управління [2, с. 11].

Теоретико-методологічні основи виникнення і розвитку інформаційного менеджменту пов'язані з розвитком наук інформаційно-комунікаційного циклу, інформатикою як фундаментальною основою процесів інформатизації та інформаційно-комунікаційної діяльності. Витоки формування інформаційного менеджменту зображені на рис. 1.

Джерело: [3, с. 10].

Рис. 1. Витоки формування інформаційного менеджменту

Дослідження інформаційного менеджменту визначається наступними чинниками [4, с. 71].

По-перше, інформаційний менеджмент представляє собою новий науковий напрямок, у контексті якого формується інформаційна політика сучасного періоду розвитку Української держави, що розвивається в нових умовах глобалізації та входження України до цивілізованих спільнот.

По-друге, інформаційний менеджмент покликаний аналізувати інформаційну спрямованість економічних інтересів і знаходити способи забезпечення їх балансу.

По-третє, недостатньою теоретичною розробленістю концептуальних засад інформаційного менеджменту, визначенням векторів теоретичної рефлексії змін у поступі забезпечення інформатизації суспільства, згідно з якими оцінюється рейтинг тієї чи іншої країни у контексті розвитку інформаційної парадигми.

По-четверте, саме за таких умов розвиток інформаційного менеджменту XXI століття продовжує поглиблювати значення категоріальних форм інформаційного дискурсу, який міг би узгоджуватися з сучасними реаліями інформаційної глобалізації. За таких умов регуляторами всієї системи економічних відносин виступають механізми інформатизації, здатні сприяти виявленню інформаційного потенціалу країни, який допомагає досягнути певних рівнів розвитку інформаційних стандартів та інформаційного забезпечення населення, сприяти формуванню інформаційного суспільства, передусім обмежує нереалізованість її людського потенціалу.

По-п'яте, науковий і технологічний прогрес безпрецедентно прискорив еволюцію людства в напрямі глобалізації і формування світового інформаційно-стільникового суспільства, інформаційної цивілізації.

Концептуальні орієнтири інноваційного менеджменту слід використовувати не лише на підприємстві, але й у межах регіону, зокрема при розробці інноваційних заходів на регіональному ринку праці [5, с. 12].

Концепти інформаційного менеджменту варіюються у широкому спектрі: від традиційного розуміння інформаційного обслуговування до загальної теорії управління. Умовно слід виділити наступні найбільш популярні трактування інформаційного менеджменту [6, с. 183]:

- 1) інформаційне забезпечення (у широкому змісті слова);
- 2) інформаційні ресурси та їх управління;
- 3) інформаційні послуги та їх підприємництво;
- 4) інформаційні системи та їх управління;
- 5) організації науково-дослідницької діяльності;
- 6) обробка та аналіз інформації;
- 7) офіс-менеджмент;
- 8) організація комунікації;
- 9) управління інформаційними технологіями;
- 10) стратегічне планування і менеджмент.

Всі названі напрямки так чи інакше входять у рамки системи знання інформаційного менеджменту і відображають різні аспекти інформаційного менеджменту чи акцентують одну з структурних частин знання інформаційного менеджменту. Інформаційний менеджмент є результатом інформаційно-технологічної революції, яка є сучасним етапом розвитку науково-технічного прогресу, коли інформація виступає найважливішим стратегічним ресурсом та інструментом управління суспільними і природними процесами, а найновіші технології – визначним фактором суспільного розвитку, – відмічається в міжнародному енциклопедичному словнику «Глобалістика». Інформація і найновіші технології які на ній базуються, принципово змінили і міждержавні, і міжособистісні

відносини, які стали тепер оперативними, більш відкритими, доступними для широкої аудиторії і практично не залежать від відстані.

Особливість інформаційного менеджменту полягає в тому, що він є поліфункціональним напрямом діяльності: з одного боку, безпосередньо стосується загальної теорії управління, а з іншого – предметної галузі інформатики та інформаційної діяльності, в тому числі їх аналітичної та прогностичної компонент, тобто всього комплексу форм, методів і засобів, які забезпечують ефективну взаємодію у будь-якій сфері діяльності.

Інформаційний менеджмент включає виконання таких видів робіт:

- дослідження підприємства як об'єкта управління;
- формування інформаційних ресурсів підприємства як бази управління;
- створення інформаційної продукції як засобу управління.

Інформаційний менеджмент включає персонал як один з пріоритетних ресурсів, який реалізує інформаційну стратегію організації.

Ресурси інформаційного менеджменту – це сукупність матеріальних і нематеріальних об'єктів і засобів, складових його потенціалу. Матеріальні об'єкти зазвичай характеризуються внутрішньою впорядкованістю і системною організацією. Впорядкованість виявляється в закономірному русі і взаємодії всіх елементів матерії, завдяки якому вони об'єднуються в системи. Системна організація полягає у наявності системи – внутрішньо впорядкованої безлічі взаємозв'язаних елементів. Зв'язок між елементами у самій системі є міцнішим, істотнішим і внутрішньо необхіднішим, ніж зв'язок кожного елемента з довкіллям, з елементами інших систем. Правовий режим інформаційних ресурсів визначається нормами, що встановлюють, яким має бути порядок документування інформації, визначають право власності на окремі документи і окремі масиви документів в інформаційних системах, обґрунтовують категорію інформації за рівнем доступу до неї та порядок правового захисту інформації. Документування інформації є обов'язковою умовою її включення до інформаційних ресурсів і воно здійснюється у порядку, що встановлюється органами державної влади, які відповідають за організацію діловодства, стандартизацію документів та їх масивів, безпеку України [2, с. 19].

Таким чином, слід відмітити, що загальною метою інформаційного менеджменту є виробництво потрібної для організації інформації для забезпечення ефективного управління всіма її ресурсами і створення необхідного інформаційного програмного і технічного середовища для здійснення управління організацією. Інформаційний менеджмент в організації виконує стратегічні, оперативні та адміністративні задачі. До числа стратегічних задач відносяться створення інформаційної інфраструктури організації та управління інформаційним и технологіями.

Технології інформаційного менеджменту – це комплекс організаційних заходів, операцій, прийомів, з використанням інновацій, спрямованих на підвищення дієвості інформаційного менеджменту. Організаційні заходи – спеціальні заходи, які застосовуються для підвищення ефективності інформаційного менеджменту відповідно до характеру і важливості завдань, що вирішуються. Розкриття особливостей технологічної складової інформаційного менеджменту є неможливим без визначення поняття інформаційного простору управління та усвідомлення його важливості. Зміст цього поняття розшифруємо, як сукупність інформаційної бази даних і засобів її організації, необхідну для ухвалення управлінських рішень, аналізу, контролю і регулювання всіх аспектів діяльності підприємства [4, с. 71]. Такий інформаційний простір сприяє прискоренню виконання управлінських операцій, удосконаленню різних видів управління, забезпечує конкурентоспроможність підприємства, фінансовий успіх, рентабельність продукції, безпечний і стійкий розвиток.

В межах технології інформаційного менеджменту доцільно проаналізувати інформаційну структуру організації. Інформаційна структура організації – це сукупність

центрів виробництва, збору, аналізу, і розповсюдження інформаційних потоків. Інформаційні потоки – це фізичне переміщення інформації від одного співробітника підприємства до іншого або від одного підрозділу до іншого. Система інформаційних потоків – це сукупність фізичних переміщень інформації, що надає можливість здійснити який-небудь процес, реалізувати яке-небудь рішення. Найбільш загальна система інформаційних потоків – це сума потоків інформації, яка дозволяє підприємству здійснювати фінансово-господарську діяльність. Інформаційні потоки забезпечують нормальну роботу організації. Мета роботи з інформаційними потоками – оптимізація роботи підприємства. Інформаційний потік характеризується виникненням, напрямом, періодичністю, ступінчастою структурою, об'ємом і щільністю, видом носія та інформаційною ємністю окремих повідомлень, його використанням.

У табл. 1 відображена класифікація інформаційних потоків на підприємстві.

Таблиця 1

Класифікація інформаційних потоків на підприємстві

Ознака класифікації	Вид інформаційних потоків
За відношенням до інформаційної системи та її ланок	Внутрішні, зовнішні, горизонтальні, вертикальні, вхідні, вихідні
За видом носіїв інформації	На паперових носіях, на магнітних носіях, оптичних, цифрових, електронних
За періодичністю використання	Регулярні, періодичні, оперативні
За призначенням інформації	Директивні (керівні), нормативно-довідкові, обліково-аналітичні, допоміжні
За ступенем відкритості	Відкриті, закриті, конфіденційні
За способом передачі даних	Кур'єрські, поштові, телефонні, передані електронною поштою, факсом, за телекомунікаційними мережами
За режимом обміну інформацією	«on-line», «off-line»
За спрямованістю відносно до матеріальних потоків	У прямому напрямку з матеріальними потоками, у зустрічному напрямку з матеріальними потоками
За синхронністю з матеріальними потоками	Випереджальні, одночасні, подальші (створюються після проходження матеріального потоку)

Джерело: [3, с. 10].

Висновки. Отже, інформаційний менеджмент як специфічний абрис «покриває» всі формальні зв'язки організації, охоплюючи інформаційні носії, і людей, і предмети. Можливості застосування інформаційного менеджменту фактично не обмежені: виробничі, комерційні, культурні, медичні установи, державні, суспільні інституції. Як стиль мислення і діяльності, інформаційний менеджмент у процесі навчання підкріплюється різноаспектними методичними комплексами, що охоплюють весь спектр знання і навичок організації комунікаційних та організаційних процесів: від техніки і технологій, інформаційних систем до інформаційного маркетингу, стратегічного планування і суспільних зв'язків (PR). Власне інформаційний менеджмент у теоретичному відношенні визначається як менеджмент інформаційних ресурсів, менеджмент комунікацій, менеджмент інформаційної обробки даних, менеджмент електронних документів, стратегічний менеджмент, управління інформаційними системами та інформаційними технологіями.

Список використаної літератури

1. Веревченко А. П. Информационные ресурсы для принятия решений: учебное пособие / А. П. Веревченко, В. В. Горчаков, И. В. Иванов, О. В. Голодова. – Екатеринбург: Деловая книга, 2012. – 560 с.

2. Вітлінський В. В. Ризик у менеджменті / В. В. Вітлінський, С. І. Наконечний. – К.: Борисфен-М, 2017. – 206 с.
3. Інформаційні технології як фактор суспільних перетворень в Україні: зб. аналіт. доп. / М. А. Ожеван, С. Л. Гнатюк, Т. О. Ісакова; за заг. ред. Д. В. Дубова. – К.: НІСД, 2011. – 96 с.
4. Калініна Л. М. Генезис інформаційного менеджменту як галузі наукового знання / Л. М. Калініна // Стратегічні пріоритети. – 2017. – № 4 (13). – С. 71–76.
5. Гнатенко І. А. Логіка впровадження інноваційних заходів на регіональний ринок праці в умовах його циклічного розвитку / І. А. Гнатенко, В. О. Рубежанська // Бізнес Інформ. – 2017. – № 8. – С. 110–115.
6. Лук'яненко Д. І. Розвиток інформаційного менеджменту як наукової категорії / Д. І. Лук'яненко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер.: Економічні науки. – 2013. – № 1. – С. 183–187.